

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatallal intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.	Egy hónapra — . . . 80 »
Félévre . . . 3 » — »	<i>Vátre postán szállítva:</i>
Negyedévre . . . 1 » 50 »	Egész évre . . . 10 frt — kr.
Egy hónapra — . . . 60 »	Félévre . . . 5 » — »
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egész évre . . . 8 frt — kr.	Egy hónapra . . . 1 » — »
Félévre . . . 4 » — »	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Tanulság a tanulmányból.

I.

(dr. V.) Az igazságügyminiszter megbizta Sztéhló Kornélt, budapesti ügyvédet, a polgári házasságnak egyik régi előharczosát, hogy tanulmányozza Németországban a polgári anyakönyvvezetést. Sztéhló megfelelt a küldetésnek; és tanulmányutjából visszatérve tapasztalairól nemcsak a miniszternek számolt be, hanem azokat külön összegyűjtve is kiadta, hogy a nagy közönség is tájékozva legyen. Ebből a tanulmányból adtuk mi lapunk olvasóinak, egy szemelvényt a múlt héten, lapunk 135. és 136. számaiban.

Legyen szabad e kétségtelenül alapos tanulmányból, melyet részleghajlásról vádolni nem lehet, nekünk is levonni a tanúságot.

Figyelemre méltó tanúság először is az, hogy az a polgári anyakönyvvezetés korántsem olyan olcsó, mint hirdetik és mint azt a kormánykontemplálja 800.000 frtra vannak előirányozva az összes költségek, de örülhet a kormány, ha háromszor ekkora összegből ki fog kerülni.

Berlinben az anyakönyvvezetés 1894-ben 275.960 márkába került. Ez összegből az anyakönyvi kivonatok díjából megterült 24.600 márka, tehát a kiadási többlet volt 251.360 márka. Nálunk bevétel egyelőre semmi sem lesz, mert csecsemő gyermekek születési jegyét nem szokás kiváltani. Legfeljebb néhány »esketési« levelet fognak kivenni, — abból ugyan édes kevés bevétel lesz.

Vegyük hozzá, hogy nálunk mindjárt kezdetben diszesebben és drágábban akarják berendezni, mint Németországban van. Mert hát meg van bennünk a nagyzás hóbortja. A német birodalmi gyűlés megelégszik szerény öt milliós palotával. — a mi új országházunkra már eddig is kétszerannyi ment el.

Németországban az anyakönyvi hivatalok is szerényen vannak berendezve. Maga Sztéhló a »lehető legegyszerűbb«

nek mondja a berlinieket is. Még csak a király arczképének sincs nyoma sem. Az »esketést« végző hivatalnok vagy utcza ruhát ölt magára, vagy fekete frakkot, de egyenruha nincs. Nálunk már is kiadták, hogy diszmagyarban legyenek. Ugyan miből fog erre telni a 25 frtos helyettesnek?

Látjuk azt is Sztéhló jelentéséből, hogy Poroszországban, ahol már több mint 20 éve otthonos ez intézmény, hogy ott sincsenek rendben a drága polgári anyakönyvek. A hivatalnokok előre tudták, hogy jönni fog a magyar igazságügyminiszter megbízottja, és mégis mit tapasztalt?

»A kezelés Berlinben rendkívül pontos és daczára annak előfordulnak szabálytalanságok és oly kiigazítások, amelyeket a törvény meg nem enged. Sok kiigazítást láttam a lap szélén is, amely afelek által nem volt aláírva, és midőn az anyakönyvvezetőt emiatt megkérdeztem, azt mondta, hogy ez náluk így szokásos.«

Igy néz ki a negyedmillió márkába kerülő anyakönyvvezetés Berlinben! Hát még faluhelyeken!

»Azt hitték — írja Sztéhló a Hessen — Castel környékén működő anyakönyvvezetőkről, — hogy a porosz kormány küldött ki revizióra, és egyik arra is kért, hogy csak ne rójam meg nagyon jelentésemben. Még egy pohár sörrel is megkinált!«

»Hát bizony elég primitív ez a paraszt anyakönyvvezetés Poroszországban is... A törvényt és utasításokat csak félig értik, némelyik sehogy sem. Az anyakönyvekben van elég hiba, sok kiigazítás és törlés... *Revízió náluk emberemlékezet óta nem volt!*«

Heiligenrode községben, hol a polgármester az anyakönyvvezető, azt tapasztalta Sztéhló, hogy a 24 órával előbb bejelentett születési eset nem volt beírva a másodpéldányba. Ugyan ebben a községben van helyettes is, egy öreg tanító, ki egy bevezetésért kap a polgármestertől

egy márkát. De — mint Sztéhlóval a polgármesterné bizalmasan közölte — »megteszi ezt egy jó vacsoráért is. Olcsó husnak hig a leve.«

Akadtt Sztéhló tanulmány-utjában olyan emberre is, aki kereken megmondta, hogy nálunk még rosszabbul fognak menni a dolgok. *A potsdami anyakönyvi főfelügyelő* u. i. így nyilatkozott: »Az egész intézmény felette komplikált és különösen egyszerűbb viszonyok mellett — amilyenek bizonyára önöknél vannak — nagyobb zavarok nélkül keresztül nem vihető.«

Pedig ennek a jámbor németnek fogalma sincs róla, mennyire egyszerűek a mi viszonyaink?!

Biharvármegyében hét helyre maga a megyei bizottság sem talált anyakönyvvezetőt. Súlyomkeön p. u. »visszavonhatatlanul legeslegutolsó« terminusra sem fog akadni ember. És azokat a szegény tótokat Élesdre sem lehet küldözgetni.

Másutt pedig, ahol nem ilyen »egyszerű«-ek a viszonyok, ott meg a kormány akarja »egyszerűen« megoldani a dolgot. Maga az a körülmény, hogy egyedül a fővárosban állítanak külön anyakönyvi hivatalt (ott is csak hármat), másutt pedig csak »mellékfoglalkozás« utján akarják rendezni, — maga ez a legeklatánsabb mutatja, hogy fogalmuk sincs a dolog nagyságáról.

Például itt Nagyváradon van évenként 3.000 anyakönyvi eset. Az anyakönyvveket legalább is két példányban kell vezetni. Ezenkívül a statisztikai kimutatások kivonatok kiállítására, hivatalokkal való levelezés stb., stb. És ezt a munkát rá akarják bízni az aljegyzőre, akinek van az esti órákban egy-két órányi szabadideje. Még ha minden golya ugyanazon órában járna is a házak tetejére és a halál is ugyan akkor tenné borzalmas körutját, — akkor is képtelenség lenne elvégezni.

Az eddigiekből az a tanúság, hogy a roppant áldozatok, felekezeti villongások árán kivívott polgári anyakönyv-

vezetés az országnak milliókba fog kerülni, a polgároknak szerfölötti zaklatásával fog járni, és mindenek dacára rendetlen és megbízhatatlan lesz.

A Magyar Állam „királysértése.”

A felhivatalos »Bud. Tud.« a következőket jelenti:

Szemneez Emil tartalékos honvéd-főhadnagyra nézve, aki ellen az esküdszék által királysértés vétsége miatt történt jogerős elítélésé következtében, becsületügyi eljárás indított, mint a lapokban is közölve volt, a székesfejevári dandár tiszti gyűlése azt határozta, hogy a becsületügyi bizottsági vizsgálat nem indítandó meg. Mint értesülünk, a tiszti gyűlés ezen határozata, mivel a tisztikar egészen helytelenül volt informálva és az eljárásnál lényeges alakítások mellőztettek, megsemmisített és elrendeltetett, hogy ebben az ügyben új eljárás tétessék folyamlatba.

E hírt a »Budapesti Hirlap« a következő kommentárral kíséri: »Ez a dolog igen nevezetes és előzményei felettébb érdekesek, Talán lesz módunk a dologra visszatérni. Egyelőre elmondhatunk annyit, hogy a becsület-bizottság felmentő ítéletének a híre tegnapelőtt érkezett Bécsbe, ott óriási fel-fűnést keltett. Udvari és politikai körökben alig beszéltek egyébről és Fejérváry honvédelmi miniszter ennek következtében lóhalálában sietett haza Budapestre, hogy a tisztikar helytelen információját, a mellőzött lényeges alakításokat és az új eljárást — elrendelje.« A »B. H.« csakugyan visszatért ezen ügyre és élesen elítéli a kormányt a Szemneez elleni hajszja miatt.

Gruscha bíbornok, bécsi érsek a pünkösdi ünnepekre körlevelet adott ki, a melynek tartalma egyházpolitikai fontossággal bír. Örömet fejezi ki benne, hogy Bécsben felébredt a keresztény szellem. Kelt, hogy a kereszt minden családban elfoglalja a tisztelet helyét. A helyzet javulása a jövőben az iskolakérdés megoldásán kívül a szülői házban nyert neveléstől függ. Vasárnap teljesítse mindenki keresztény kötelességét, hogy elnyerje Isten áldását a következő hétre. Minél nagyobbak a nehézségek, annál nagyobb kitartással kell törekedni valódi keresztény élet után. Inti ezenfelül a bíbornok híveit a ker. erényekre, különösen az önmegtagadásra, a mérsékletre és az erkölesrontó iratok és lapok kerülésére.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A szerencsés Bálint.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: B. S.

Szakloneza kis vidéki város egyik nagybirtokosánál Nyúl Bálint volt az ispán. Vékony dongája, görbe orru, igénytelen ember volt ő kigyelme, kit mindenki rövidség okáért csak Bálintnak szólított, sőt volt ismerősei közt olyan is, ki őt leereszkedő bizalmaskodásból egyszerűen letegezte. Bálintot — habár az utóbbiak száma napról-napra szaporodott — ezen körülmeny egy cseppet sem feszélyezte, hanem végezte dolgát, saját jellemző kitartással s csak is akkor sóhajtott nagyot, ha a szomszéd birtokos szép leányára gondolt. — Ámbár alig remélhette, hogy azzal a polgári házasság áldásaiban részesüljön. Mert hát furesa dolog az a szerelem és gyakran lobbort vet az ott is, hol csak galibát okoz.

Itt leírhatnánk a szomszéd birtokos leánya a felséges Helén juniói természetét, ragyogó szépségét, de hát szakítsunk a hagyományos szokásokkal és mondjuk ki kereken, hogy Helén feltűnő szépség volt. Szülei semmit sem mulasztottak el, mit nevelés dolgában ezélszerűnek vélték, sőt folytonosan nevelőnőt is tartottak mellette, kinek helyét ez idő szerint egy vén megcsontosodott, vaskalapos öreg kisaszszony foglalta el.

A debreczeni választás.

A debreczeni mandátumért erősen folyik a harc s Bakonyi függetlenségi párti jelöltnek mindig nagyobb kilátása van agyőzelemre, a kormánypárti Kola ellenében.

Legújában a nemzeti párt Korniss elnöklete alatt tartott gyűlésén határozatilag kimondotta, hogy a párt tagjai a választáson a kormánypárti jelöltre nem szavazhatnak, sőt a függetlenségi párti jelöltre való szavazást ajánlja.

De a nemzeti pártnak nagy része tartózkodni fog a szavazástól.

Eötvös-Justh-párti beszámoló.

Boda Vilmost a szegzárdi kerület képviselőjét, beszámolójának megtartásánál olyan fogadásban részesítettek választói, hogy kénytelen volt kijelenteni, ha meg nem változik a választó közönség nézete, vissza fog vonulni. Boda egyházpolitikai álláspontjával s az Eötvös-Justh-féle frakcióhoz való csatlakozással vitva ki választóinak éles bírálatát, a mi zajos és izgatott közbeszólásokban nyilvánult éppen úgy, a mint Rákócziiban történt Justh Gyulával. A szegzárdi választók előtt hiába sorolta fel Boda Vilmos mindazt, amit a kormány a város és a vidék javára tervez, visszautasították ott határozottan a felekezeti békét megbontó politikát.

Az első nyitrai választás utójátéka.

Az első nyitrai választás ügyében a belügyminiszter által kiküldött fegyelmi bizottság Szmreresányi György főispán elnöklete alatt Nyitrára érkezett, hogy a tanuk kihallgatását fogantossítsa. A bizottság tagjai legalább is két hetet fognak Nyitrán tölteni, a hol körülbelül másfélszáz tanu vár kihallgatásra, onnan azután a fővárosba jönnek, hogy annak idején a választás alkalmával Nyitrán időzött képviselőket kihallgassák.

Lapszemle.

Budapest, 1895. június 11.

A »Magyar Állam« Az évezred alkonyakozim alatt hazánk jelenlegi szomorú politikai állapotairól ír, különösen a mi a pénzügyeket illeti, s igéri, hogy ismertetni fogja legközelebb, hogy egy néhány állam e század folyamán miként járt el pénzügyi zavarait elhárítandó.

A »Hazánk« »A hanyatló merkantilizmus« ezim alatt a merkantilizmus által előidézett elszegényedésről ír, s Franciaország példáját idézi, hol statisztikai adatok támogatják e tény, bizik benne, hogy közeledik az agrár elvek diadala.

A »Nemzet« »Szomorú állapotok« ezimen Ausztria politikai viszonyaival foglalkozik, hola liberálizmus hanyatló felben van, s a józan közvélemény kerekedik felül, inti ennél fogva a magyar politikusokat, hogy okuljanak az osztrák szomorú (?) állapotokon, s küzdjenek bátran elveik mellett.

A »Magyar Hirlap« Umberto olasz király trónbeszédével foglalkozva, teljes sikert kíván neki kitűzött céljai megvalósításához.

A »Nemzeti Ujság« a kormány azon halatlán visszaélése és alkotmány sértő eljárása ellen kell ki, miszerint a választók névjegyzékénél most folyó összeállítás alkalmával azokat legnagyobbbrészt kihagyják, kik ellenzéki érzelmeikről ismeretesek. Hogy így aztán a kormány győzelme majdnem biztos a jövő választásoknál, az nagyon természetes.

A »Magyarország« Andrassy Aladár grófnak a delegációkban tartott beszédét méltatja, elítéli annak alázatos hangját s azt mondja, hogy a szabad ember nem azért él, hogy sikerüljön egy másik ember megalégedését kinyernie, hanem azért, hogy a saját maga megalégedését kinyerje. A delegáció pedig az egész nemzetet képviseli, mely magát meg nem alázhatja soha.

Az »Egyetértés«-ben Kossuth Ferencz sürgeti a ketté szakadt függetlenségi párt egyesülését s visszautasítja azon vádat, mintha ő óhajtott volna a negyvennyolcasok szétválását.

A »Pesti Napló« Eötvös Károlynak Kecskeméten tartott beszédét dicséri, melyben a klerikalizmus, ultramontanizmus ellen dühöngött s képmutatónak nevezte azokat, kik nem liberalisok. Cikkét azzal fejezi be, hogy itt az ideje, hogy nyílt színvallásra kényszerítsék a klerikalizmusokat, mert elveikkel még ma sincs tisztában az ország.

A »Budapesti Hirlap« az Eötvös Károly kecskeméti beszédéről ír s keményen elítéli azon eljárásáért, hogy hatalmi érdekekből a kormánypárt szolgálatába lépett, végül sorba czáfolgatja a nemzeti párt ellen tett kifakadásait.

A »Pesti Hirlap« a Kecskeméten tartott függetlenségi párti gyűlésről ír s azt mondja, hogy bár érti annak megtartási okát, nem tud kellőképp örülni az ott hangoztatott liberálizmusnak, mivel abból a jövőre való liberális magatartás biztosítása nem tűnt szembe.

Ezután le kellene írni, hogy Bálint gyönyörű holdvilágos éjszakákon, midőn a nyugvó béreseket vizsgálta, szerelmi bánatában olyan képeket vágott a teli holdra, hogy az szegyenében a felhők mögé vonult s közben nyögött olyanokat, melynek hallatára a esattogó fülemüle ijedten elhallgatott. De hát hagyjuk ezt és térjünk a dologra.

Bálint hazament az ilyen esteli sétáról, nagy sohajok közt kibontotta zsíros ujságpapírosba göngyölt maradék avasszalónát, kivette a szerény fiókjába rejtett száraz kenyert s mielőtt ovatosan figyelt, hogy e tiltott élvezeten nem kapja-e rajta valamelyik kellemetlenkedő hitsorsosa — oly ember buzgóságával fogott hozzá a falatozáshoz, mit ki egy huzamban képes volna két lukullusi vaesorát is végig enni. Közben álmosan pislogott a homályos fagygyugyertya lángjába, aztán önkénytelenül ágyára dőlt s csakhamar teljes odaadással hortyogott. Ebbeli tulajdonságának köszönhetette, hogy közeléből aztán még az egerek is elköltöztek és ő nyugodtan alhatott.

Ez így ment napról-napra következetesen, míg nem a gyalogposta számára, vevény mellett, egy pecsétes levelet hozott.

Bálint nem akarta hinni, hogy van-e a világon valaki, ki ő reá is gondol és levelét közbömbösen bontotta fel. Mondjuk meg őszintén, hogy sok fejtörésébe került tartalmát kibetűzni, de hát miután erős kínlódások árán az abban foglaltakat megértette, elbődülve ágyára rogyott

hol arcát kezébe rejtve hevesen és teljes odaadással zokogott

Míg ő ilyen állapotban hever, tekintsük meg mi is a nyitott levelet. Nem kevesebből van abban szó, mint annál, hogy Bálint egy galieziai magtalan atyafia révén 600.000 frtot örökölt.

Pár órai erős küzdelem után Bálint végre hanyatt feküdt, szeméit meredten a rozoga gerendákra függesztvén, mely helyzet nála arra engedett következtetni, hogy most ő gondolkodik.

Egyszer csak felugrik fekhelyéről s kidüllesztett mellel — mit még soha sem tett — a repedt homályos tükör elé állt.

Jóllehet, hogy a tükör csak egy horgas orru, szörös ábrázatu, sunyi tekintetű, otromba sovány képet mutatott: Bálint legnagyobb megalégedéssel ennyit mondott reá — jól van.

Ezután dőlőfösen bucsuzott el gazdájától, az előtte alázatosan hízogó eseléséget kevélyen elűzte és hemzsegve kidüllesztett mellel hagyta ott a esendes birtokot, kinek gazdája őt annyi éven át keresztényi türelemmel alkalmazta és hol irányában mindenki csak jóindulattal viseltetett. Miután pedig őt a gyenge oldaláról is bemutattuk, kövessük Bálintunkat a nagy világba, hol a többi pénzes zsákhhoz hasonlóan siet magát az elmulasztott élvezetekért kárpótolni, mindenek felett pedig a nagy urat majmolni.

Miután még azt sem tudta mihez fogjon, egyelőre fényes lakást rendeztetett be magá-

áldozónak kell lennie, mint ahogy Jézus Krisztus szereti az ő anyaszentegyházát.

Amely házasságból kinnhagyják a jegyesek Istent, ott kinn hagyják legjobb barátjukat a szövetségéből, ahol jegyesek szeretete nem alapul az Isten szeretetén, ott nem lesz boldogság a házasságban, hanem lesz emberi nyomorúság. Kívánom, hogy az Isten szeretete maradjon meg szívetekben a vidám napokon úgy, mint a szomorúság s megpróbáltatások napjaiban, hogy találjátok meg azt a boldogságot, melyet kerestek és reméltek.

Déli 1 órakor ebédet adott a bibornok, melyen résztvett a násznép és az udvari pap. A menu volt:

- 1) Juliene-leves.
- 2) Hummer Aspik.
- 3) Peesenyék garn. s mártással.
- 4) Kabinet-pudding.
- 5) Kacska sült. Saláta.
- 6) Moskovit-torta.

Dessert.

Az ötödik fogásnál a bibornok rövid emelkedett szellemű toastban üdvözölte az új párt. Miként a természetben — ugymond — úgy az ember életében is egymást váltják fel a derűs s borús napok. Kívánja az új párnak, hogy az az Isten, kinek kezében az emberi sors mérlege nyugszik, egyik serpenyőjében a boldogsággal, másikban a boldogtalansággal, tegye derültté s vidámmá az új házaspár napjait.

Kevéssel ezután Schlauch Nándor emelte poharát az új párra, kívánva nekik, hogy legyen szeretetök s boldogságok oly végtelen, mint ama gyűrű, melylyel magokat egymásnak eljegyezte.

Ebéd után jó darabig együtt maradt még a kedélyes társaság, s aztán az új párt lakására kísérték.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

A városi tanácsülésből.

Június 11. —

A város tanácsa kedden délelőtt Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester elnöke alatt ülést tartott részben a közgyűlés előterjesztendő, részben folyó ügyek elintézésére.

A Pecze-utcai telkek, a kolozsvári utcai Stern-féle ház, a kőfaragó utcai Végh-féle házak eladása végett megtartott árverés eredménye a közgyűléshez terjesztetik be jóváhagyás végett.

Hasonlóképpen a közgyűléshez terjesztetik az 1893. és 1894. évi közutizárszámadás, a »Csarnok« kávéház előtt építendő kioszk ügye, tüzoltók létszámának a szükséghez képesti felemelése, a kövezetvám s vásárvám szedésnek további 10 évre leendő engedélyezési ügye, az olasz szőlőtelep megfelelő kibővítésére vonatkozó előterjesztés.

A gyaloghidak bérlői részéről tett ajánlatot, mely szerint az illető társulatok 10 s illetve 15 frtal magasabb évi bérösszeggel ígérnek, pártolólággal terjesztik be a közgyűlésnek.

A vadászati területek bérlői részéről tett ajánlatot, mely szerint az illető társulatok 10 s illetve 15 frtal magasabb évi bérösszeggel ígérnek, pártolólággal terjesztik be a közgyűlésnek.

A színház felépítés ügyében a tanács bejelenti, hogy a Helmer és Felmer féle cég által tett ajánlat szerint a felépítés költsége 328.000 frtba fog kerülni, s így a közgyűlés megszavazott összeget 28.000 frttal haladja meg, tehát ha a közgyűlés elfogadhatónak találja ez ajánlatot, ezen összeget is szavazza meg. Fűtés, világítás s szubvenzió kérdése természetesen csak később jön elő, mikor a város már felépítette a színházat s így kénytelen lesz azokat megadni, ha csak raktár helyiségül nem akarja használni. Csak arra vagyunk kíváncsiak mennyi lesz majd a közköltő s meg bírja e azt a város lakosága?

A Bémertéren levő Poyrnár-féle ház építkezési vonalának megállapítása ügyét újból tanácskozás tárgyává nem tette, mert az már jogerős közgyűlési sőt miniszteri határozattal is meg van állapítva, Poyrnár János pedig építkezés iránt szabályszerűen felszerelt kérvényt be nem adott s így tárgyalásnak helye sem lehet.

A v. olaszii köztmetetőbe vízvezeték bevezetését a tanács megrendelte, mert az ott levő kut a sirok locsolására szükséges vizet szolgáltatni nem képes, új kut készítésére pedig legalább is olyan költséggel járna.

A hazai aszfalt-részvénytársaságot értesítette a tanács, hogy uri utcában aszfalt-makadam járda készítéséhez nem járulhat, mert ez nem forgalmi utvonallal s felszólította újból, hogy hajlandó-e a szénautczának már kijelölt részét a már elfogadott feltételek mellett kiburkolni?

A várbeli kámin épületet illetőleg értesítette a

tanács a hadtest parancsnokságot, hogy az esetre, ha 4000 frt vételért hajlandó érteadni, az ügy tárgyalásba kész belebocsájtkozni.

* **József kir. herceg részvényei.** Hiltbuzgó dínsztiánk kiváló tagjának, József kir. hercegnek katolikus érületéről tanuskozik amá tette, mely szerint a »Budapesti Katolikus Kör« épülő háza céljára tíz darab részvényt jegyzett ötszáz forint értékben. A nagylelkű tett értékét nagyban emeli az a körülmény, hogy a kir. herceg teljesen a saját kezéből örvendeztette meg a »Budapesti Katolikus Kör«-t ezen tettel.

* **A nagyváradi városháza.** Busch Dávid főmérnök tegnap terjesztette be a tanácshoz azon alaplunkálatokat, melyek alapján a városház felépítésének tárgyalása végre-valahára megindulhat. Az új városháza helyül a reális községi iskolák helye van kijelölve, természetesen aként, hogy a piacz felőli építkezési vonal a takarékpénztári épület egyenes irányába essék. Az építkezési költségek mintegy **400,000 frtra vannak előirányozva**, a beépíthető területül 4937 négyyszög méter fog rendelkezésre állani. Az egész munkálat természetesen a szépitészeti és közlekedési bizottságnak lesz kiadva tárgyalás végett.

* **A csabai patronátus ügyében** — mint gyulai levelezőnk a késő éjjeli órákban jelenti — tegnap döntött a békésmegyei közigazgatási bizottság mint második fórum. A bizottság egy szavazattal elvetette az alispán első végzését és a főjegyző indítványát fogadta el. Erre szavazott a főispán is. E szerint Csaba város még nem patronus. Kérjük meg ezért ő Felségét a királyt, hogy a patronátust a városnak adja. A város a képviselőtestület útján fog praesentálni és pedig nem mint magán-patronus, hanem mint testület vagyis a választásnál kötve van a püspök hármass jelöléséhez. Az indítvány elfogadása Csabán is megnyugvást keltett a mérsékeltbb körökben. Lesz-e felebbezés? — még nem tudni.

* **Az ellopott Janku-kép.** Az aradi szabadságharczi muzeumból ellopták Janku lázadó arezkéjét. A nagy fáradsággal összegyűjtött arezképek kö-

helybeli dalárdát és árvaházi növendékeket is. Jó reménység fejében — daliás parancsnokuk vezetése alatt — a tüzoltók szintén kirukkoltak és nemkülönbön gondoskodtak zászlótartók és ünnepi közönségről is. Jó barátainak egyike remek szónoklatra készült és így az ünnepély fényesnek ígérkezett.

Bálint el volt ragadtatva a pompás előkészületektől, de vele született bárgyúságánál fogva már jobb szerette volna ha a rendjelt csak úgy rövidesen adják át neki. Barátjai azonban nem tágitottak s így bele kellett harapnia a savanyu almába.

A küldöttség már elhelyezkedett udvarán, ő maga levett kalappal és remegve állt a sokaság között, sőt a szónok is már mondókájának leghatásosabb részéhez ért.

A konyha cselédségét a kíváncsiság szintén kicsalta működés színteréről, úgy hogy a konyha őrizetlenül maradt. Ezt a pillanatot felhasználta az uraság éhes komondora, besompolygott és ott szaglászni kezdett. A földön egy bögrében a mosatlan közt némi ételmaradéokra bukkant s nem is késett azt tisztára kinyalni. De hát a bodri feje egy kissé nagy, a bögre pedig szűk volt, úgy hogy némi megerőltetésbe került vastag koponyáját abba beerőszakolni. Már majdnem készen volt a lakmározással, midőn egyik szemfüles szolgáló rajta kapván őt, egy darab fával oldalba köllintotta. A mit sem sejtő bodri első meglepetésében elordította magát, aztán pedig a fejére szorult fazékkal a sza-

badba menekült, hol vaktában a halálra rémült szónokot leverte lábáról.

Lett erre óriási riadalom! A még jobban megijedt állapot a fazékban vérfagyasztóan vonított, a közönség pedig az udvarról hanyatt-homlok menekült és csak akkor jött magához, mikor az örülten futkosó bodri végre orrával a falnak futott s ott a fazék nagy puffanással apróra tört.

Bodri aztán nagy mozgás közt a szérüs kertben húzta meg magát szégyenében, a közönség pedig a történetek felett jóízűen hahotázva újra helyére állt. Bálint urat a padlásról kellett lecsalogatni, mert rémültében oda szaladt fel.

Végére megtörtént az ünnepélyes átadás, a dalárda elénekelt a himnust, az árva gyermekek az ünnepeltnek virágcsokrot nyújtottak át és a lovagrend keresztje ott függött már az ünnepelt jeles férfiú kidüllesztett mellén.

Másnap, miután kiheverte Bálint ur az ünnepély fáradalmait, attilláján a palmira-renddel Vértessyékhez délutáni látogatásra ment.

Vértessy pedig születésnapját ülte és Bálint urat a kártyasztalnál igen szívesen látták, hol aztán éjjelre úgy maga, mint tárczája alaposan tisztába jött.

Az udvarias házigazda elázott vendégét hálszobájába vezette; ki csakhamar nyugalomba helyezkedett. A sok bor után Bálint ur vizre szomjazott, mit azonban szobájában nem talált. Semmi — gondolta magában és a telefonhoz lépett, hogy szöllitsa az inast. Megadta a jelt,

és füléhez tartva a kagylót, belekiáltotta, hogy jöjjön azonnal hozzám.

Uram fia!... legnagyobb meglepetésére — mert a helyes összeköttetésre nem is gondolt — a vén nevelő kisasszony a telefonon át vakmerőségéért olyan daczosan lehordta, hogy ijedtében a takaró alá rejtőzött. Na még csak ez kellett neki.

Szomjusága azonban nem hagyott alább, tehát jónak látta az inast személyesen felkeresni.

Kilépett a sötét előszobába s tapogatózva kereste az inas szobáját, melynek ajtaja nézete szerint jobbról állt. De alig hogy belépett oda — első tekintete a rettenetesen sikoltozó zörgős csontu vén nevelőnére esett, ki nem épen választékos szavakkal utasította ki szentélyéből.

Bálint rémülten sarkon fordult, becsapta az ajtót és zavarában a konyhába esett be, hol a szakácsné épen az inással enyelgett és az amugy is már félholtra vált Bálintot egy eserből holmi zsiros lével úgy szemközt öntötte, hogy a szerencsétlennek lélekzete is elakadt.

A zajra aztán a még ott lévő vendégek minden felől elősiettek, kiknek gúnyos nevetése elől Bálint az udvarra menekült s futott legnagyobb pongyolában haza felé mint egy üldözött vad.

Persze a baklövés után többé Helénszeme elé sem mert kerülni, hanem elvette a szomszéd természetes leányát, kivel ma is boldogan él.

zött az egyik szobában egy csoportban voltak az oláh felkelő vezérek arcképei. Egy fővárosi látogató a minap a kalauzkönyv alapján kereste Janku arcképét, de a legnagyobb buzgóság mellett sem találta. Kérdőzködésére azután megtudta, hogy a képet pünkösöd előtt fényes nappal lopták el olyan ügyesen, hogy a muzeumi őr csak másnap vette észre a hiányt a poroláskor. Az elveszett olajfestménynek nagy a műértéke, mert Janku 1852-ből ábrázolja, amikor szájában egy bodzafa-furulyával, mint eszindes örült mindenkitől elhagyva Kőrösbányán éledgett. Így akart a király elé járulni, aki akkor körutat tett, de nem bocsátották elébe. Különös, hogy az aradiaknak nem tűnt fel a kép hiánya. A muzeum vezetősége addig, amíg a másolat elkészül, széjjel rakatta a többi fölkelő oláh vezér arcképeit, amelyekre most kettős figyelemmel vigyáznak az őrök, nehogy azokat is ellopják az oláh agitátorok bérenczei, mert erős a vélemény, hogy Janku arcképét is azok tüntették el.

* **Vizsgálat a zárdában.** Az Orsolya-zárda tanítónő képezdéjének III. éves növendékei tegnap tették le az osztályvizsgát szép sikerrel. Palotay László kanonok és Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, kik a vizsgálaton hivatalosan jelentek meg, a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak az eredményről.

* **József nádor ekéje.** József királyi herceg, mikor legutóbb Keszthelyen járt, megnézte egyebek közt itt Festetics Tasziló gyönyörű kastélyát. A gróf elbeszélte a királyi hercegnek, hogy boldogult édes atyja, József nádor 1801. augusztus 28-án jelen volt a Georgicon mezőgazdasági intézet megnyitására, melyet az öreg Festetics György gróf alapított. Ez alkalommal történt, hogy a nádor annak jeléül, hogy mily nagyra becsüli a mezőgazdaságot, egy eke mögé állt s néhány barátját szántott. A fogatot maga Festetics vezette s Szapáry gróf volt az ostoros. Az emlékezetes jelenet meg van örökítve egy érmen, melyet annak idején bronzból és ezüzből vertek s az intézet jelesebb hallgatói közt kiosztottak. Festetics Tasziló gróf mutatott is ilyen érmet a királyi hercegnek. Az ekét, melyet azóta nem használtak, mint ereklyét őrzi a Festetics-család.

* **Villámlás, dörgés után nyári eső.** Tegnap délután sötét felhők tornyosultak az égen és öt óra tájban a nyomasztó levegő megmozdult, erős zivatar közeledtét vártuk. Két hatalmas dörgés követte a sűrű egymásutánban kigyúlt villámokat és zivatar helyett megeregett a kedves nyári eső. A meleg napokkal együtt megjött a nyári, langyos eső is. Tegnap megnyitottak az ég csatornáit és jótékony vizek öntözték meg a mezők virágait, a füveket, melyek már sárgák lettek a nap pörzsölő hevétől, mint az árvalányhaj bozontos szálai. Ahogy megdörögött először az ég boltozata, s ahogy az első nyári zivatarral leszálltak a vizek a magasból, új, üde élet járta át a vidéket. A buzakalász, mely eddig lehajtottá fejét, most kiegyenesedett, s a kis virágok, mint valami madárfiókok, a magasba tartva kelyheiket, úgy kapkodták el a vizecseppeket, melyek azután apró gyémántgyöngyökként ragyogtak szirmaikon. De nemesak ott künn a mezőn, hanem idebenn a várost is megváltoztatta az ég nyári harmata. Üde, friss levegő szállt át az utcákon, s az utcaszéli fákról lehullott a por, melyeket a hajnali szellő telepített a zöld levelekre. És amint hullott az eső, az esernyőnélküli emberiség sietett be a kapuk alá éppen úgy, mint odakint a vidéken a madarak a fák zöld lombjai közé. Aztán, hogy elmúlt minden, künn a ligetben, a hegyeken megzendült a madáréneke és sutogott a szellő a virágnak, melyen új hímport termelt az égi harmat után.

* **Fekete himlő Liptómegyében.** Veszedelmes járvány pusztít néhány nap óta Liptómegyében. A megye felső részében naponta öt-hat gyermek hal meg fekete himlőben. A lakosság meg van rémülve.

nem mer kimozdulni hazulról. A járvány olyan hirtelen támadt, hogy a hatóság idejekorán nem intézkedhetett. A belügyminisztert hivatalosan értesítették a veszedelemtől.

* **Veszprém küldöttsége Nagyváradon.** Veszprém város polgármestere tegnap táviratilag értesítette Sal Ferencz kir. tanácsos polgármestert, hogy a mai napon a város küldöttsége a vízvezetési pályázati feltételek elkérése s az ügy tanulmányozása végett Nagyváradra érkezik. A vendégeket Papp János gazdasági tanácsos fogja fogadni a vasutnál.

* **Éles elme.** Egy bankár a törvényszéki palotába viteti magát s kifizeti a kocsit.

— Várjam önt, nagyságos ur? — kérdi a fiakkeres.

— Meglehet, hogy sokáig lesz dolgom odabent.

— Aha, értem már, vagy öt évig! — S megsuhintotta lovait.

* **A nagyváradai sörgyár kérdése.** Löwy Ignác bécsi lakos sörgyáros tegnap ajánlatot adott be a tanácshoz, melyben a pecze-szőllősi sörház és telkekért — kivételével 4 holdnak, mely a város tulajdona maradna — 12000 koronát kész megadni vételárképpen. Nem régen történt, hogy a helybeli Rozsly-czég 8000 frton felüligért a kérdéses ingatlanért, a mi 16000 koronát tesz, tehát egy kicsit többet s a város még sem adta oda. Bizonyosan ez uttal épen nem fogja. Löwy ajánlatát figyelembe venni, bár egy új gyár létesítése elől sem szabad a városnak mint erkölcsi testületnek csak egy rövid uton kitérni.

* **Felcségyilkos.** Groza Szimeon zöldeci (aradmegyei) földész, nejét: Gyeme Steriát felmetszett géggével, haldokolva találták. A szerencsétlen még élt, mikor az első segélyt nyújtották neki, de beszélni már nem tudott és néhány percz tusa után, anélkül, hogy gyilkosának nyomára vezethetett volna, meghalt. Férje, aki az éjt házának tornácán töltötte, ekkor már nem volt odahaza, állítólag az erdőbe ment. A vizsgálatot azonnal megindították és a gyanu a férjet terheli, aki ezideig nem került elő. A gyilkosságot borotvával követték el s Groza Szimeonra még az a terhelő körülmény is hárul, hogy vele együtt borotvája is eltűnt. A rendőrség, ezideig még, nem akadt a gyilkos nyomára.

* **A Fehértemplomiak köszönete.** A fehértemplomi m. kir. áll. főgymnasium tegnap érkezett levelében köszönetét fejezte ki Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester előtt azon kiváló előzékenységet, melyben az intézet és tanári kara itt léte alkalmából részesült.

* **A bán ezukorból.** Khuen-Héderváry gróf horvát bán — a napokban kedves meglepetésben részesült. Saját szobrát nyújtották át neki, a mely se bronzból, se márványból — hanem ezukorból készült. A kis ezukor-szobor körülbelül fél méter magas és igen esinos, korinti oszlopokkal diszitett talapzaton ábrázolja a bánat diszmagyarban. A bán vonásai nagyon jól vannak találva. A talapzaton alul a következő felirat látható:

Ban Khuen-Héderváry.

Oldalán láthatók Horvátország, Szlavonia és Dalmácia, továbbá a Khuen-Héderváry és Teleky gróf-családok czimeréi. A talapzat lábánál egy oroszán fekszik, a melyre a jobb kezében babérokoszort tartó Kló hajlik. Az ajándékot Kudelka János, zágrábi ezukrász készítette, a ki ezzel nyilván meg akarta édesíteni a nemes bánban annak a sok keserűségnek az utóizét, a mely őt az utóbbi időben érte.

* **Halálozás.** Nagy csapás sujotta Sztancsek Sándor jegyzőt, neje Sztancsek Sándorné sz. Szász Clotilda folyó hó 10-én élete 44-ik évében elhunyt. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Sztancsek Sándor a maga, valamint gyermekei: Sándor, Mariska, Jenő és Lajoska, egy édes anya özv. Szász Eduárdné; testvérei: Szász Mária, Szász Dezső és neje Sárly Carolina és gyermekeik: Szász Ida és Szász Etelka, egy

számos más rokon, ösmerős és jóbarát nevében is fájdalomtelt szívvvel jelentik a szeretett jó nő, illetve a legjobb édes anya, leány, testvér, sógornő és rokon Sztancsek Sándorné, szül. Szász Clotildának folyó év június hó 10-én délután 1/6 órakor életének 44-ik, s boldog házasságuk 17-ik évében hosszas szenvedés és a hallotti szentségek ájtatos fölvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványa ugyan e hó 12-én délután 4 órakor fognak a r. kath. vallás szertartásai szerint beszenteltetni és Szigligeti-utca 413. számú saját házából az olaszii közsirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat ugyan e hó 22-én d. e. 10 órakor fognak az olaszii plébánia-templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1895. június hó 10. Áldás emlékére.

* **Egy patkányvár tatarozása.** A Sáfrád-féle ház ügyében szakértő küldöttséget bízott meg a tanács, hogy a nélkülözhetlen javítások és átalakításokat illetőleg adjon véleményt, hogy e drága pénzen szerzett ingatlant valamiképp értékesíthesse. A mi véleményünk szerint jó lenne azt a mostrumot onnan minél előbb elhányni, nem pedig tatarozni.

* **József kir. herceg és a honvédmesterek.** A legmagyarabb kir. herceg szemle utjában néhány érdekes epizod történt. Zalaegerszegen a 7-ik honvédhuszár-ezrednél, a huszárság alatt a pompás paripák feltűntek, s a kir. herceg e szavakkal adott kifejezést Perczel ezredparancsnoknak.

— Mikor a honvédek kezdtek, bezzeg nem voltak ilye pompás paripák, igaz, hogy akkor még nem is sok pénzt adhattunk ki értük.

Majd az egyik század végén álló, két kapitulációt kiszolgált makra bajuszu, Kovács nevű őrmestert szólította meg a kir. herceg, élénken kérdezősködött sorsairánt.

— Megvolnék fenséges uram, — válaszolt az őrmester — csak egy a baj... sok otthon az apróság.

— No majd segítünk egy kicsit a bajon — mondá nyájasan a főherceg — s azonnal egy ropogós százast utalványozott a családos őrmesternek, majd az egész tisztikar előtt kezet fogott vele és megdicsérte hű szolgálataért, s ez alkalommal megígérte, hogy az apróságokról is atyailag fog gondoskodni.

Veszprémben a 23-ik honvéd-zászlóaljnál szintén egy őszbe csavarodott Vági nevű őrmestert szólított meg, ki 20 év óta szolgálja a honvédséget, kit a zászlóalj parancsnoka Major őrnagy úgy mutatott be, mint egykori ujoncok oktatóját. A derek őrmester kitüntetést fog kapni.

* **Visszautasított alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a pocsaji és baji temetkezési egyletek alapszabályait nem hagyta jóvá, hanem azokat pótlás végett vissza küldte az illető egyletek elnökségéhez.

* **Egy oroszlánszelidítő balesete.** A budapesti állatkertben Senide asszony, a ki ott állatszeliidítő produkeciókat mutat be, majdnem hivatásának áldozatául esett. Egy oroszlán ugyanis nem akart a szeliidítőnek engedelmessékedni, hanem megragadta hatalmas karmaival az asszonyt, s csak akkor bocsájtotta el, mikor néhány szolga vasrudakkal neki támadott. Senide asszony szerencséjére csak a balvállán sebesült meg.

* **Fogyunk.** A mult héten 17 fiu és 12 leány, összesen 29 gyermek született; elhalt 33 egyén, közöttük 6 idegen. A hevenyfertőző betegségek közül csupán a vörheny okozott 1 esetben halált.

* **Dunába fuladt diák.** Vácson Wagnér Ignác hetedik osztályu gimnázista, csónakon átment két barátjával a Duna tulsó oldalán levő szigetre, hogy ott a fűzfák között a tilosban megfürödjének. Wagner volt az első, ki a Dunába ugrott, mely ott rendkívül sebes. Az ár rögtön elsodorta és a fiatalember nyomtalanul eltűnt. Holttestét nem sikerült kifogni.

* **A bihari huszárezred gyakorlatai.** A Ferencz József laktanyában állomásozó 16-ik bihari huszárezred jövő hó 8-án kezdi meg hat napra terjedő usztatási gyakorlatait, melyeket a soroksári dunaágnál fognak Antosch alezredes vezetése alatt nagy elővigyázattal végezni, az orosz lovasságnál már teljesen begyakorolt

dolgot, kik a sokkal nagyobb Volga folyót egész könnyedén usztatják át. Az usztatási gyakorlatok igen érdekesek. A teljes hadifelszerelés ellátott huszárlovából először lovas nélkül mintegy negyvenet összeállítanak és ez előtt egy kiszolgált remonda lovat a vízbe vezet egy uszni tudó öreg huszár, mire a lova egy adott »Vorwärts« kürtjelre követik a legelő járó magányos huszárlovát. Ha ez megtörtént, akkor öreg használt ruhákba felöltöztetett, uszni tudó huszárok próbálják meg az usztatást, persze nagy vigyázattal, míg a tiszték csolnokon jobbról-balról kísérik őket, miután igen gyakran megtörténik, hogy a sebesen folyó Duna árja lesodorja a gyenge lovaszt.

* **Kéménytisztítás.** Egy szászországi lapban a következő olvasható: Ha a kémény építésénél az építésre használt mészt közé sőt keverünk, az ily kéményt soha sem kell takarítani. Tudjuk, hogy a sónak oly tulajdonsága van, hogy nedves időben vizet vonz magához a légkörből, tehát többé-kevésbé feloldódik. Ugyanez történik nedves időben a sós mésszel épített kéménnyel is. A sós a légköri nedvesség feloldja, ez által a kémény fala nedvessé válik s a korom magától lehull. Egy kéményt, mely több mint 30 évvel ezelőtt ily módon épült, e három évtized alatt soha sem tisztogattak.

* **RENDŐRI HIREK. Lopások.** Bárány Anna cselédnek az »Aranyzarvas« vendéglőből összes ruhaneműit ellopták. — A szitásokat meg szökött tanoncok károsították meg. Tizenöt forint értékű szitát emeltek el a nagypiaczi sátrakból. — Mester Gizella szintén nagymester; ő A. Zsigmondné urnától lopott el egy aranygyűrűt és egy pár cipőt; azután, mint ki dolgát jól végezte, megszökött. És mit csinál a rendőrség? A rendőrség nyomozza az ismeretlen tetteseket. — **Talált karperecz.** Poynár Géza a Bémertéren tegnap egy karpereczet talált. Aki tulajdonjogát igazolja, átveheti Papolezy alkapolányánál. — **Asszony-rendőr.** Balog Józsefné hatalmas asszony. Ritka férfi előtt hátrálna meg, olyan erőben van. És egy Hojes Adolf nevű Budapestről kitiltott zsebmetsző mégis merészkedett tegnap a nagyvárad nagypiaczon az asszonyosság zsebében kaparászni. Balogné sem volt rest, megkapta a markát és el sem eresztette, míg át nem adta a sipist a rendőrségnek, ahol a notorius egyénre azonnal ráismertek. És mit csinál a rendőrség? — A rendőrség a letartóztatott zsebmetszőt átkísértette a bírósághoz.

* **APRÓ HIREK. Oltár-állítás.** Éradonyban oltárt állítottak a napokban, melyet Müller volt nagyvárad iparos festett. E helyen említjük meg azt is, hogy Müller aranyozó lakását a fővárosba tette át. — **Az új titkos tanácsosok esküje.** Mint Bécsből írják. dr. Kohn olmtüzi hercegek, gróf Esterházy Móricz, gróf Cziráky külügyminiszeri osztályfőnök s Orsini-Rosenberg gróf ezredes tegnapelőtt tették le a király kezébe a titkos tanácsosi esküt. — **Eichinger kegyelmet kapott.** Eichinger Gusztáv, Rothzlegl ügyvéd gyilkossá, miht Bécsből írják, megmenekült a bitófától. Ő felsége areblógyilkos büntetését kegyelemből életfogytiglani börtönre változtatta. — **Ártézi kut Endrődön.** Az artézi kut furásánál írja levelezőnk, június 6-án 208 meter mélységben jó minőségű vizre találtak, mely 24 óránként 1800 hektoliter mennyiségben ömlik s így a szerződésben kikötött mennyiséget meghaladja. A vizet hivatalos vegyelemzés alá fogják venni.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TANÜGY.

Zárvizsgálatok a Nogáll-intézetben.

Tegnap és tegnapelőtt tartották meg a Nogáll püspök által fenntartott Sz. Vincze intézet polgári leányiskolájában az évről vizsgálatokat. A jószágos főpap intézete oly csendben végzi missió számba menő hivatását, hogy a közönség alig vesz tudomást róla. Pedig a ki szerencsés volt az évről vizsgálatokon jelen lenni, meggyőződhetett róla, hogy ott az oktatás milyen magas színvonalon áll. Boldogok a fiatal lányok, kik itt végezhetik a nevelésüket betetőző polgári osztályokat; nemcsak gondosan átplántált alapos ismereteket, hanem kiművelt szívet, igaz valláshosszúságot visznek magukkal innen utraivalóul az életbe. Erről tanuskodtak a zárvizsgálaton adott értelmes, bátor és mégis szerény feleletek.

Különösen kiemelhetjük pedig az ezen alkalomra izlésesen rendezett kézimunka-kiállítást. Itt főleg a himzéseket, fehérnemű- és ruhavarrás dominál igazán csinos kivitelben, jelöl, hogy az intézeti kézimunka oktatás nem a drága, fényűző munkákra helyez sulyt, hanem az izlés és kézügyesség, meg a munkásság fejlesztése mellett az egyszerű, mindennapi, hasznos kézimunka iránt kelt érdeket a növendékekben. Sok ily intézetet kívánunk e városnak, s a hazának!

Értesítés.

A nagyvárad-váraljai községi elemi IV—VI. fiu- és leányiskola osztályaiban az évről vizsgálatok a leányoknál június 17-én hétfőn, a fiuknál pedig június 18-án kedden reggel fél 9 órakor kezdve fognak megtartatni.

Miről a t. szülők és tanügybarátok tisztelttel értesítetnek.

Gabriely Lajos,
vizsg. biz. elnök.

Értesítés.

A községi elemi-iskolák első osztályaiban az évről nyilvános vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni.

Június 18-án a központi fiúiskola I-ső osztályában.

Június 19-én a körösparti fiúiskola I-ső osztályában.

Június 20-án a velencei fiúiskola I-ső osztályában.

Erről a t. szülőket és az érdeklődő tanügybarátokat oly hozzáadással van szerencsém értesíteni, hogy a vizsgálatok az illető iskola helyiségekben a kitűzött napokon mindenkor reggel 8 órakor fognak megkezdetni.

Nagyvárad, 1895. június 11.

Stark Gyula,
vizs. biz. elnök.

Mulatság.

Juniális M.-Cséken.

Biharvármegyének van egy-egy községe, — mely nemcsak a bálókól veszi ki részét, hanem még a nyári mulatságokból is. — Június hó 9-én ugyanis egy igen kitűnően sikerült mulatságot rendeztek Magyar-Cséken a nagyerdőben, melyen nem csak Cseke és vidéke, hanem városunk intelligenciájából is számosan részt vettek. Kora reggel kivonultak a nagyerdőbe cigányzene kíséretében, a hol már 8 órakor reggel megkezdődött a jókedvű mulatság s tartott egészen másnap reggelig. A juniális eszméjének megpendítéséért s kitűnő sikeréért méltán díeséret illeti Korda Andor földbirtokost és Dessewffy László Biharvármegye t. főszámvivőjét. kik minden erejükkel igyekeztek az ott jelenvoltaknak jó kedvet szerezni.

Ezt valóban el is érték, mivel méltán elmondhatjuk, hogy nincs a megyében egy olyan község, melyben valaha még oly sikerült mulatságokat rendeztek volna, mint M.-Cséken. Különben tanubizonyosággá adjuk az ott jelen voltak névsorát.

Asszonyok: Középeffy Kálmánné, Göndöcs Lászlóné, Bartók Kálmánné, Géczy Jánosné, Jancsó Emilné, Comson Jánosné, Szent-Györgyi Miklósné, Dessewffy Emilné, Dessewffy Jánosné, Bessenyei Mihályné, Klász Antalné, özv. Nagy Jánosné, Bárczy Lászlóné, Szöllőssy

Ferenczné, Nyisztor Alajosné, Glatz Vilmosné, Vertán Zoltánné.

Leányok: Középeffy Mariska, Géczy Annuska, Szöllőssy Erzsike, Középeffy Ilonka, Göndöcs Irén, Bárczy Margit, Strobach Ilonka, Vertán Jolánka, Egethő Janka.

A férfiak között ott láttuk e vidék előkelőségei közül:

Korda Andor, Dessewffy Lászlót, Dessewffy Emilt, Traenhauser Józsefet, Göndöcs Lászlót, Szent-Györgyi Miklóst, Barazdy Lajost, Bartók Kálmánt, Klász Antalt, Hant Imrét, Nyisztor Alajost, Szöllőssy Ferenczet, Vertán Zoltánt, Géczy Jánost és Középeffy Kálmánt.

Sikerült négyeseket is rendeztek, melyeket 24 pár tánczolt. M. I.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: *A szultán.*
Csütörtök: d. u. *Ördögűző huszártiszt.*
Este: *A sárga csikó.*
Pénteken: *Szókimondó asszonyosság.*
Szombaton: *Malakoff herceg.* Itt először.
Vasárnap d. u. *Két huszár és egy baka.*
Este: *Malakoff herceg.*

A nagymama.

— Június 11. —

»Eva grófnő« bukása folytán a művezetőség tegnap a »Nagymamát« adatta elő a színpadon. A darab felől a kritikának már rég megvan az a megállapodott nézete, hogy az Prielle Kornélia számára íródott s a jelenetek is úgy vannak megírva, hogy csak a nagymamát tartják előtérben. A többi: mixed-pickles, részint mulattató, részint kényszerhelyzetek halmaza. Egy élethű s találó jelenet van a darabban: mikor a nagymama szerémi grófné a régi imádját csábítja. Igazi lélektan és asszonyismeret nyilatkozik meg benne.

Az előadásról szólva valóban zavarban vagyok a mérték fölött, melyet alkalmaznom kell. Előrántott darab, igazi nothvorstellung. (magyarul inséges előadás) szempontjából kellene venni. Pedig nem volt az.

Bácsné (Szerémi grófné) jól átgondolt, pompásul kivitt alakítást produkált. Haneba volt valami, ami kifogás alá esett nála, éneklő hanghordozása, de ez már természete. Egyéb-ként kedves, bájos nagymama volt, szerepéből nem esett ki, s jobban esett hallanunk s látni természetesen játékát, mint sok, előre hirdetett hűhós alakítást.

A lapok nem kürtölték, hogy ma Bácsné fogja játszani egyik kiváló szerepét, s mégis úgy lón. Nem mondhatunk jobbat, mint Prielle alakítása ellen nem vétett.

Rajta kívül a rögtönzött előadás nem volt észrevehető Balassán, az ő kitűnő nyugalmas katonalelkészén. Ez a sokoldalú intelligens színész tegnap nagyon élvezhető volt.

Rónaszéki (Tódorka) szilárd, jóízű komikumával »ellenállhatatlan« volt.

Mártha szerepet Novák Irén játszotta meg. Olyan ez a lány, mint üvegprizmán át bocsátott népsugára. Színes, meleg hangja, alakja s érzelmeket visszatükröző arca s szemjátéka tegnap közreműködtek abban, hogy hatást érjen szerepével. De óva intem, hogy csak a hatás kedvéért játszó. Legyen művészi célja is. Olyan fejlődésre képes tehetség mint ő, ki olyan jól indult, törekedjék leszokni egyes hibákról. Mikor nagyanyját felismeri, nem szabad úgy darálnia. Egyébként jó volt, szépen játszott s két csokrot kapott.

Rónaszékiné, Latkódi Anna különösen Tolnainé nagyon jók voltak. Ez utóbbi tuzás nélkül, néhol kissé szárazon játszott. A komika szerepe nem egyedül s ezt figyelmébe ajánljuk, hogy bizonyos szavakat elkiabáljon.

Déri Béla örökösén a kezeivel volt megakadva. Nem tudta azokat hova prónálni. Inkább katonavárosi bocher volt, mint örökényi báró. Nem lesz belőle jó színész, ha beugrik ily nagy szerepekbe. Először állni tanuljon meg, aztán azt, hogy hova nézzen, gesztikulálni, azután beszélni végül. S ekkor jön a

művészet, a hangsúlyozás, az önzések kifejezése stb.

Bács Örkényi báró a legjobbak közé tartozott.

Beuedek Gyulával [Szerémi gróf] nem vagyunk kibékülve. Ugy tetszik, hogy nem a tegnapi szerep való neki. Nincs érzés hangjában, játékában. Nagyon csinálja a dolgot. Inkább a viveur, a roné szerepekre predesztinálja őt, jól táplált arca, elegáns megjelenése meghatározott tiszta hanghordozása és pompás szemjateka és sajátos mosolya, próbálkozzék meg vele és sikert ér el. Különben nagyon használható színész, routinnal felfegyverkezve. Alkalmadtán nem engedjük el, hogy vele, lehetőségével bővebben ne foglalkozzunk.

Körösi Juczi tegnap is «alakított.»

(Sz.—s.)

Albus tanár mutatóvanyai. Ma délután megismétli Albus tanár érdekes mutatóvanyait a szinkörben. A tudományos és mulattató kísérletek az első előadásnál nagyon tetszetek és különösen a tanuló ifjuság érdeklődését vonták magukra, annyira, hogy több intézet igazgatója megígérte hogy figyelmébe ajánlja azon növendékeknek, kik az első előadásán nem lehetnek jelen.

TÁVIRATOK.

Delegáczióális ülés.

Budapest, június 11. (Saját tud. távirata.) Ma délelőtt 11 órakor tartotta első ülését a magyar delegáció külügyi albizottsága. **Elnök: Tisza Kálmán** üdvözli az új külügyminisztert abban a meggyőződésben, hogy a monarchia mindkét államának tekintélyét és érdekeit megóvja és a béke megőrzéséhez minden erővel hozzá fog járulni.

Goluchovszky gr. külügyminiszter bemutatja magát mind ő Felsége kegyelméből kinevezett külügyminiszter. Magasztalva emlékezik meg elődének 14 éves ép annyira szerencsés, mint ügyes működéséről. Programjával ő is elődje politikáját vallja, t. i. törhetetlen ragaszkodás a hármasszövetséghez és e mellett az összes hatalmakhoz a legbarátságosabb viszony ápolása. A külügyminiszteriumban személyi változás történt ugyan, de a külügyi politika intézésében vagy éppen rendszer változásról **absolúte nem lehet szó. Az eredmények** a melyeket az eddig követett úton elértünk, **oly kielégítőek**, hogy jobbat nem lehet kívánni. A mult delegációk óta a politikai helyzet semmit sem változott és nincs a legkisebb felhő sem, mely aggodalmat kelthetne. Azért szóló a keresked. politika fejlesztésére kívánja fölhasználni a békét. Az ezzel összekapcsolatott konzulátusi ügynek a keleten beállott újabb konstellációk követelte fejlesztése majd a jövő delegációk áldozatkészségét fogja igénybe venni. Végül szóló a delegáció tagjainak jóakarataiba ajánlja magát és kijelenti, hogy valamint **az összmonarchia érdekei — tehát Magyarország érdekei is — szívéhez vannak növe.**

Falk M. az albizottság előadója nem gondolja, hogy a most elmondott expozéban bárki is találhatott volna olyasmit, ami meglepetést okozhatna. Mindenki tudta, hogy az eddigi politikában nem fog változás beállani. Szóló, mint előadó nem hozakodhatik elő részletekkel annál is inkább, mivel a multért a mostani külügyminisztert nem terhelheti felelősség. Előadó köszönetet mond a kereskedelmi politika fejlesztésére vonatkozó ígértér: de megjegyzi, hogy a keresk. ügyek nem képeznek közös ügyet, tehát a külügyminiszterhez csak a kifelé irányuló keresk. érdekeknek egységes érvényesítése tartozhatik. Hogy miként fog megfelelni az új külügyminiszter a hatáskörébe eső eszközök szerencsés megválasztására vonatkozólag feladatának és hogyan fogja ez eszközöket czélszerűen fölhasználni, arra nézve a tapasztalás még teljesen hiányzik. Azért a delegáció csak annyit fejezhet ki, hogy külügyi politikánk rég kipróbált elveinek czélszerű és helyes alkalmazására irányuló külügyminiszteri tevékenységet rokonszenvével fogja kísérni.

Apponyi A. gr. kijelenti, hogy az ellenzéki delegátusok sem fogják pártszempontokból meg-

ítelni a külügyi kérdéseket. Kifejezi azonban, hogy az iránt voltak néha kételyei, vajjon külügyi politikánk a barátságos és szövetséges összeköttetések által teremtett előnyöket kellőképpen kitudta-e használni?

Zichy N. gr. minden kommentár nélkül üdvözli a külügyminiszter nyilatkozatát.

Ábrányi Kornél figyelmébe ajánlja a miniszternek a magyar delegáció régi óhaját, hogy ne csak Dél-Tirolban és Galicziában, hanem Erdélyben is építtessenek katonai erdők. Mert ez majd a romániai tulzók ábrándos reményeit szétfoszlalja. Mig így ezeket az elemeket méltán fölbátoríthatja az a megoldhatatlan kérdés, hogy miért nincsenek erdők Erdélyben és miért vannak Dél-Tirolban.

Keglevich I. gr. tagadja, hogy az ország óhajtaná Erdélynek határ-erdőkkel való ellátását és előtte szólót támadja a követelésért.

A részletes vitánál.

Gyurkovich az utlevél-kényszer ügyében szólal fel, mely Magyarország és Szerbia közt még mindig fennáll.

Goluchovszky gr. az utlevelek ügye tisztán magyar ügy lévén, a maga részéről legfeljebb a szükséges diplomáciai támogatásra vállalkozhatik.

Ezután a külügyi albizottság a költségvetést részleteiben is elfogadja.

Királyi alapítvány.

Budapest, június 11. (Saját tud. táv.) **Reverlerra** osztrák-magyar nagykövet jelentékeny összeget adott át ő Szentségének, melyet királyunk ő Felsége bocsátott a pápa rendelkezésére egy ruthén kollégium alapításának czeljaira.

A királyi Bruckban.

Budapest, június 11. (Saját tud. táv.) Ő Felsége ma reggel 3/7 órakor nagy katonai kísérettel Bruckba érkezett az ott elhelyezett csapatok megszemlélésére. A király meglegedését fejezte ki. Este nagy ebéd volt a Burgban.

Csatornába fult munkások.

Budapest, június 11. (Saját tud. táv.) A külső Váczi-ut Nicholton-gyár előtt a tegnapi eső következtében iszappal megtelt csatornába ma reggel két munkás — kik a csatornát akarták létesíteni — belefult.

Orosz készülődés.

Budapest, június 11. (Saj. tud. táv.) Moszkvából jelentik, hogy a kaukázusi hadsereg 20 osztálya parancsot kapott, hogy Kars-ba és a török határ más pontjaira vonuljanak. A karsi és tífiszi szállítók nagy megbízásokat kaptak élelmi szerek szállítására.

A sertésvész.

Budapest, június 10. (Saját tud. táv.) A szerb kormány Bécsben követeléseket támaszt az iránt, hogy Magyarországon három vizsgáló állomás állíttassék fel a marhakivitel czéljából. A magyar kormány állítólag kijelenteite, hogy a követnek eleget tesz.

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. június 10.

Budapest, június 10. I. Készárúüzlet. Buzát ma bőven kínáltak, a vételkény jó volt és szilárd irányzat mellett 35,000 q. hazai buza kelt el 2 és fél krral magasabb áron.

Idegen buzában nem volt forgalom. Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán esőndes, ára 6.10—6.20 frton Budapesten.

Tengeri irányzata szintén lanyha, az árak csekély forgalom mellett 10 krral olesőbbodtak.

Árpa irányzata és ára változatlan. Zab irányzata szilárdnak mondható, a mit a csekély felhozatal tesz érthetővé.

II. Határidőüylet. Amerika ma 1 és fél centnyi árnyatlást jelentett, mely körülmény piacunkra nagyon lehungolóan hatott, azonkívül nagyobb eladási megbízások érkeztek, melyek az irányzatot teljesen el- lanyhitották, buza 4—6 krral, rozs 2—3 krral javult.

Előfordult kötések: buza júniusra 7.41—7.43 frt. buza őszre 7.42—7.46 forinton, rozs őszre 6.37—6.39 frt, tengeri júniusra 6.36—6.37 forinton, tengeri július—augusztusra 6.37—6.42 frt, zab őszre 6.04—6.06 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.85—10.90 forinton.

Zárlatkor maradt: buza júniusra 7.40—7.41 forinton, buza őszre 7.43—7.44 frton, rozs őszre 6.36—6.38 frton, tengeri júniusra 6.37—6.39 frton, tengeri július—augusztusra 6.39—6.40 frton, zab őszre 6.05—6.07 frton, káposzta-repcze augusztusra—szeptemberre 10.85—10.95 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 11-én.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	123.50
Magyar koronajáradék	—	—	—	99.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	125.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	103.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	124.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	148.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	157.25
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	1082.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	494.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	408.10
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	444.25
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	961.—
Német birodalmi márka	—	—	—	59.40
London vista	—	—	—	121.45
Paris vista	—	—	—	48.15
20 márkás arany	—	—	—	11.85

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérelt 42-ik szám.

II. Kis bérelt 2-ik szám

Páros.

Páros.

Szerdán, 1895. június hó 12-én.

Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított hely- árrakkal. Bérletszűnetben.

ALBUS tanár vendégjátéka:

»Kosmos«

Elektromos óriási diszképek mutatóvanya.

melylyel 4 héten keresztül a cs. kir. kertész-egyesület virágterméiben Bécsben, I. Parkring és a lipcei kristály palota »Albert« csarnokában.

ALBUS természettudós

által felállítva voltak.

Csak a szinpad nagysága és magassága teszik lehetővé, hogy ezen tárgyilagós ábrázolásokat még eddig nem létezett 500 négyzetlábnyi méretben előállíthatni.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal, béreltfollyamban.

Besenyei Mariska első fellépésével

A SZULTÁN.

Nagy operette.

Holnap csütörtökön 1895. június 13-án két előadás.

Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított hely- árrakkal. Bérletszűnetben.

Ördögüző huszártiszt.

Énekes bohózat.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal, béreltfollyamban.

A sárga csikó.

Énekes népszimű.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pinceszetéből saját termésű érmel- léki borok palaczkokban, valamint hordóban eladók. Bővebb tudósítást és árjegyzéket ad a számtartói hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 13—30

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Végeladás!

Felhívjuk a nagyérdemű vevőközönség figyelmét azon körülményre, miszerint a helybeli piacon, a **Deutsch K. I.**-féle házban levő üzletünkben rendezett

VÉGELADÁS

már csak június 15-ig tart.

Dús választékban vannak még raktárunkon: *vásznak, asztal- és fehérneműek, férfi- és női ruhaszövetek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek* stb., melyek

mélyen leszállított árak

mellett adtnak el.

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA

(189) 12-15

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa cég

Szent-László-tér.

DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Legjutányosabban beszerezhetőek

KALENDA JÁNOS műiparú raktárában
Nagyvárad, Sz. László-tér.

Uti váltáskák.

ESŐKÖPENYEK.

Férfikalapok.

NYAKKENDŐK.

Sétabotok.

Zsebkések.

Öllök.

Torna eszközök.

Utiládák, bőröndök
óriási választékban.

Utikosarak zárral

4 frt 50 krtól feljebb.

Gyermek kocsibölcsők

5 frt 50 krtól feljebb.

Gyermek Velocipedek

8 frttól feljebb.

Szikvizgépek

7 frt 50 krtól feljebb.

Disznóbőr nyergesek

14 frttól feljebb, teljes nyeregfelszerelés 22 frttért.

Revolverek

3 frttól feljebb.

Flobert fegyverek

5 frt 75 krtól feljebb.

Tajtpipák és szipkák

China ezüst evőkészletek

Gyermekjátékok

Illatszerek és szappanok

legolcsóbb beszerzési forrása.

Ajándéktárgyak

Salon asztalkák

leszállított árban.

Varrógépraktár a fióküzletben,

Kossuth-utca, Mezey-házban.

(151) 4-10

Ugyanott varrógépkellékek kaphatók és villanyos szoba-csengő berendezések eszközöltnék.